

яка базується на таких принципах: забезпеченні повної рівноваги між пропозицією і попитом на товари й послуги за допомогою цінкових механізмів; насиченні ринків товарами високої якості, що відповідають платоспроможному попиту населення; конструктивному функціонуванні валютного, фінансового, інвестиційного ринків та ринків трудових і матеріальних ресурсів.

### Література:

1. Олійник О. Реформування юридичної риторики в Україні: свроінтеграція та адаптація національного законодавства і права України до законодавства та права Європейського Союзу. *Віче: журнал Верховної Ради України. Грамадсько-політичне і теоретичне видання*. К., 2010. № 18(279). С. 27-29.

2. Закон України «Про Державну програму заохочення іноземних інвестицій в Україні» від 17.12.1994, із змінами та доповненнями. URL: [www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua) (дата звернення: 01.03.2024).

3. Закон України «Про загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій» № 1676-IV від 9 квітня 2004 року, із змінами та доповненнями. ВВР. 1996. № 23. Ст. 88.

4. Закон України «Про інвестиційну діяльність» № 1560-XII від 18.09.1991, із змінами та доповненнями. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. Ст. 646. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.03.2024).

5. Закон України «Про інноваційну діяльність» № 40-IV від 04.07.2002, із змінами та доповненнями. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36. Ст. 266. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.03.2024).

## ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ В УМОВАХ КРИЗИ

**Гіржева О.М.**, доктор економічних наук, професор,  
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна  
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4548-3512>

В умовах кризи, як показує практичний досвід, необхідно спиратися на активізацію інноваційних процесів, які є чинником забезпечення сталого економічного розвитку та зростання підприємств. Для цього підприємству необхідно виробити стратегію, спрямовану на досягнення його глобальних цілей, пов'язаних з інноваційними процесами в галузі виробництва продукції, технологічних процесів, підвищення конкурентоспроможності продукції, покращенням фінансової стабільності, виробленням корисної соціальної спрямованості, екологічної безпеки виробництва.

Розвиток інновацій та інноваційної діяльності у наш час є провідним. Очевидно, що розвиток підприємств, перехід на якісно нові види виробництва та торгівлі не можуть відбуватися без інноваційного розвитку, розробки новітніх технологій, впровадження нових інформаційних баз. У цьому процесі інноваційна діяльність якраз стає посередником між науковими та дослідницькими організаціями, підприємствами та кінцевими споживачами.

Ще Ф. Друкер стверджував, що інноваційна діяльність та підприємництво допомагають досягти тих змін, яких намагалися досягти за допомогою різних історичних революцій, але тільки без кровопролиття [1].

Практика світових і українських компаній показує, що основну роль на підприємствах у кризових умовах відіграють раціональне використання всього потенціалу компанії та вмiла організація й управління нею. Підприємства потребують інновацій, так як саме вони забезпечують ефективний результат в організаційній, фінансовій, виробничій сферах [2].

Для ефективного управління інноваціями, а особливо в умовах кризи, необхідне виконання низки спеціальних функцій, зокрема: - управлінських функцій – управління науково-дослідною роботою та розробками управління інноваціями, ;

– технічних функцій – забезпечення рішення комплексу питань, пов'язаних з технічним та технологічним забезпеченням інноваційної діяльності, у тому числі основного та допоміжних виробництв, сфери управління, усіх служб підприємства, що беруть участь у освоєнні виробництва нової продукції;

– економічних функцій – розробку планів виробництва, що передбачають: проведення маркетингових досліджень продукції, визначення необхідного обсягу капітальних вкладень, розрахунок витрат на виробництво, розрахунок економічних норм та нормативів, доходів та прибутку, формування системи обліку випуску продукції (та інших робіт, що виконуються в інноваційному циклі), рішення питань оплати праці, її матеріального стимулювання;

– організаційних функцій – це вирішення питань організації виробництва нової продукції (організації робочих місць, бригад, дільниць, цехів, виробництв), організації праці працівників та колективів, організації управління виробництвом, кадрового забезпечення виробництва;

– соціальних функцій – проведення підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів, створення нормального соціально-

психологічного клімату в колективі, подолання соціально-психологічних бар'єрів, що можуть перешкоджати нововведенням.

Можна зробити висновки, що управління інноваціями можна також спланувати, як і будь-яку систему. Потрібно визначати як завдання, що виникають перед підприємством, так і розробити стратегію, що забезпечить трансформацію підприємства у це становище, знайти необхідні ресурси, створити бізнес процеси інноваційної діяльності.

Як же можна керувати інноваціями, яка система управління є найбільш підходящою? На нашу думку, така система повинна поєднувати та контролювати такі характеристики:

- чітку спрямованість для досягнення конкретних цілей;
- скоординоване виконання взаємозалежних дій всіма учасниками процесу;
- раціональне та обґрунтоване використання часу та ресурсів;
- неповторність та унікальність.

Грамотне використання інструментів управління інноваціями – основа успіху та процвітання підприємства, спосіб забезпечення та підвищення його конкурентоспроможності у будь-якій сфері діяльності, оскільки тільки через управління інноваціями може здійснюватися інноваційна діяльність.

В Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності нашої країни на період до 2030 року зокрема зазначається, що інноваційний потенціал має стати рушієм економічного зростання та сприяти розвитку всіх сфер економіки, зокрема промисловості та аграрного сектору. Україна має ряд конкурентних переваг (ємність ринку, здатність до інновацій, наявність освічених кадрів, наукових шкіл), які дають змогу їй успішно виробляти інтелектуальні продукти, найвигідніші з яких – інновації передусім (але не тільки) науково-технічного характеру [3].

Успіх розвитку інноваційних процесів у діяльності підприємства, обумовлених здатністю трансформувати нові знання в нові процеси та продукти, і як наслідок, його висока конкурентоспроможність, безпосередньо залежатимуть від правильно обраної стратегії та якості управління інноваціями на підприємстві.

На нашу думку, саме інновації та професійне управління ними можуть стати ключовим фактором для виходу підприємств із кризового стану та відновлення економіки України після війни.

### Література:

1. Drucker F. Innovation and Entrepreneurship. Author of management challenges: USA, 1993. 423 p.

2. Заїка Ю. Інноваційний менеджмент підприємств в антикризових умовах. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*, 2022, vol. 1, no. 5, pp. 62-67.

3. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text> (дата звернення: 28.02.2024).

## ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ – ОСНОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

**Євсєєв А.С.**, аспірант,

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

**Перерва П.Г.**, доктор економічних наук, професор,

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6256-9329>

У всьому світі інновації сьогодні розглядаються як одна з головних умов модернізації економіки. Традиційні галузі промисловості в значній мірі вичерпали як широкі, так і інтенсивні можливості для свого розвитку. Тому в багатьох країнах на перший план виходять вже не ті галузі, які донедавна визначали конкурентні переваги країн, а зовсім інші, засновані на використанні новітніх технологій [1-7].

Наприклад, у Німеччині майже 100 % зростання ВВП припадає на дослідження та інновації. Тайвань, чий досвід використання високих технологій люблять посилатися багато дослідників, забезпечує 78 % зайнятості та 45 % ВВП своєї країни за рахунок малого та середнього бізнесу [2, 5, 7].

Проведені дослідження свідчать про те, що з 70 найважливіших винаходів 20 століття були зроблені невеликими фірмами або незалежними винахідниками. Саме малий бізнес створював електронні лампи для телевізорів, кондиціонерів, електростатичні копіювальні апарати, транзистори, міксери і навіть реактивний двигун, не кажучи вже про такі дрібниці, як кулькові ручки, блискавки, пілососи, тостери та інше.